

Rabih Abou Khalil - The Cactus of Knowledge

Napsal Ing. Valdemar Navrátil

Friday, 18 April 2008

Rabih Abou Khalil se narodil v Libanonu a spojuje tradiční arabský svět s evropskou klasickou technikou hry na oud, vše s notnou dávkou jazzové improvizace. Je typickým představitelem hudebního směru zvaného World Fusion a můžeme ho chápat jako tvůrce společného základu mezi světem arabské hudby se všemi jejími kořeny, a každodenně nás obklopujícím většinovým globálním světem hudby. Myslím, že se mu rozdíly mezi nimi podařilo úspěšně překlenout.

Ačkoli se učil hře na oud a libanonskou loutnu už jako mladík, přešel pak dočasně ke hře na klasickou flétnu, kterou studoval na hudební akademii v Mnichově. To v době, kdy v Libanonu probíhala občanská válka. Už tehdy se pokoušel zkoumat možnosti propojení s arabskou hudbou, vracel se ke hře na oud a snažil se její odlišnou techniku využít při hře na jazzovou kytaru. Na začátku 90tých let napsal dvě skladby, které představil Kronos Quartet na jazzovém festivalu ve Stuttgartu v roce 1992, a které pak o 4 roky později sám nahrál, společně s Balanescu Quartet, na albu pod titulem Arabian Waltz.

R.A.Khalil spolupracuje s arabskými, indiánskými, evropskými i americkými jazzovými muzikanty. Za 18 let tvorby, kdy vydal 16 alb, jich bylo mnoho. Namátkou vzpomenu: saxofonisté Sonny Fortune a Charlie Mariano, basisté Glen Moore a Steve Swallow, Howard Levy na foukací harmoniku, hráč na conga Milton Cardona, perkusionisté Glen Valez a Ramesh Shotham, a spoluhráči prolínající se téměř celou tvorbou a ovlivňující zvuk celého seskupení- hráč na tubu Michel Godard a Nabil Khaiat na frame drums.

Na CD je zaznamenáno 8 skladeb v celkové délce 67 minut. V podstatě ve všech se střídají pomalé pasáže s rychlejšími až strhujícími. Rytmus vždy určuje množství různých perkusí a bubínků, jak to u hudby orientu bývá obvyklé, tady se však v míře vrchovatě přidávají nástroje dechové. Ty vlastně spoluvytvářejí ráz i melodii téměř všech skladeb. A je to znát, vždyť tady máme 2 saxofony, 2 trumpety, tubu, klarinet a hornu. Dechová sekce je opravdu mohutná a uslyšíme přehledku možností jednotlivých nástrojů i sílu společných postupů v pro nás netradičním pojetí hudby. Nebudu popisovat průběh každé skladby zvlášť, v podstatě začínají podobně, pomalu, melancholicky, za zvuku cello, klarinetu nebo saxofonu, postupně se přidávají perkuse, stupňuje se tempo, aby následovalo uklidnění. Zde přichází momenty pro sóla jednotlivých nástrojů, které jsou podtrženy rytmy tuby a různých bubínků.

Závěry bývají strhující, všudypřítomné vlivy arabské hudby jsou umocněny mohutnou dechovou sekcí a bicími. Takže krásný tklivý zvuk oudu i s pohyby prstů po strunách si vychutnáme ve skladbách Fraises et Crème Fraiche nebo Oum Said, kde rovněž zazní cello s prvky klasické i etnické hudby. Nařikající klarinet i tenor saxofon, výborně posazené v prostoru, podbarvené tubou a cellem, slyšíme v orientálních motivech Maltese Chicken Farm nebo Got To Go Home. Podobně na nás působí hlas trubky v Business As Usual. V předposlední skladbě Ma Muse M'amuse vše graduje, od počátku strhující rytmus udává oud, dechy i množství různých výborně lokalizovaných bubínků. Je to exhibice cello, bicích, tuby a na závěr ještě oudu. Myslím, že tato skladba nemůže nechat nikoho klidným. Naopak celkové zklidnění přináší poslední Pont Neuf, kde pomalé bicí, klarinet, oud a cello znějí jemně, tiše, až do ztracena.

Pro některé posluchače může být těžké lokalizovat takové množství nástrojů v prostoru současně, hlavně dechových. Rovněž změny rytmu, od velmi pomalých až po strhující orientální, pro nás nezvyklé, stejně jako jiné harmonické postupy, mohou činit při poslechu problémy. Možná i samotný zvuk oudu. Někdo dokonce může vnímat jednotlivá sóla jako samoučelné exhibice protagonistů. Pak bych doporučil jiné, klidnější CD, např. Nafas z roku 1992, které je komorním a vzdušným koncertem rozličných orientálních bubínků, flétny a oudu. Kdo by si chtěl vychutnat široké možnosti a nuance samotného oudu, má šanci na albu Il Sospiro z roku 2005. Uvedený projekt však R.A.Khalil, který je autorem i aranžérem všech skladeb, namíchal právě takhle.

Myslím, že barvy akustických nástrojů jsou podány výborně, jejich lokalizace v pravolevém i předozadním prostoru je rovněž dobrá. Při poslechu bych doporučil vnímat CD jako celek a vychutnat si jeho stavbu a gradaci od začátku do konce, nepítvat je na jednotlivé skladby. Rovněž je potřeba více poslechu pro dokonalé zažití všech detailů, které jednotlivé nástroje samostatně i v prostorovém celku nabízejí. Za pozornost stojí i krásně provedený booklet s fotografiemi všech zúčastněných, textem ve čtyřech jazycích včetně arabštiny a s notovým partem skladby Oum Said pro ty, kteří by si to chtěli sami vyzkoušet. Dobijte si energii, doporučuji.

HiFi hlasy 8/10